

Βελτιώνοντας το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τεχνητή Νοημοσύνη και τη Ρομποτική

Πρόγραμμα SIENNA-Σύνοψη πολιτικής 1

Δεκέμβριος 2020

Κύρια σημεία

Για να υποστηρίξουμε και να διασφαλίσουμε έναν σχεδιασμό, ανάπτυξη και χρήση των τεχνολογιών της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής που να σέβεται την ηθική και τα ανθρώπινα δικαιώματα, όσοι χαράσσουν την πολιτική πρέπει:

Να δημιουργήσουν ένα **ρυθμιστικό πλαίσιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση** για τις υπηρεσίες και τα προϊόντα της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής

Να βελτιώσουν την προστασία των **ευαίσθητων πληθυσμών**, ιδιαίτερως των φτωχών, των παιδιών, των μειονοτήτων και άλλων περιθωριοποιημένων ομάδων, από τις αρνητικές επιδράσεις της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής

Να υπολογίσουν και να ελέγχουν την καταλληλότητα των **διαδικασιών αντιμετώπισης καταγγελιών** στις εταιρείες που χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη και συστήματα ρομποτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Να προβούν σε συγκριμένες δεσμεύσεις και σε ενέργειες ώστε να **μειωθεί η τεχνολογική επιτήρηση** στα άτομα και να **προληφθούν οι διακρίσεις** ανάμεσά τους

Να **απαγορεύσουν τη βαθμολόγηση ατόμων σε μεγάλη κλίμακα** με χρήση τεχνητής νοημοσύνης, η **κατάρτιση προφίλ με βάση τη φυλή** ως προεπιλογή του συστήματος και όταν αυτή εφαρμόζεται, να ελέγχεται αυστηρά

Σε ποιόν απευθύνεται;

Στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και ιδιαίτερα: την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και την Ευρωπαϊκή Ένωση Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Εισαγωγή

Καταρχήν, το υφιστάμενο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο (για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ευθύνη παραγωγού προϊόντος και την ασφάλεια) έχει πλήρη εφαρμογή και θα έπρεπε να μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που θέτει η τεχνητή νοημοσύνη και άλλες νέες τεχνολογίες. Όμως, η έρευνα του SIENNA ανέδειξε πολλά κενά και προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η πολιτική αυτή παρουσιάζει μερικές από τις δράσεις που επείγουν και παραθέτει συστάσεις για τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Το πρόγραμμα SIENNA χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση H2020 No 741716. Η παρούσα πολιτική και το περιεχόμενό της αντανάκλα μόνο τη θέση του SIENNA. Η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για καμία χρήση που μπορεί να γίνει με βάση τις πληροφορίες που εμπεριέχει η πολιτική αυτή.

sienna.
Technology, ethics and human rights

Το πρόγραμμα SIENNA χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση H2020 No 741716. Η παρούσα πολιτική και το περιεχόμενό της αντανάκλα μόνο τη θέση του SIENNA. Η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για καμία χρήση που μπορεί να γίνει με βάση τις πληροφορίες που εμπεριέχει η πολιτική αυτή.

Συστάσεις

Διασφάλιση της συνέπειας και της ομογενούς προσέγγισης μέσα στην Ένωση και υιοθέτηση κοινών προτύπων διακυβέρνησης για να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής

- -Δημιουργία ενός συγκεκριμένου ρυθμιστικού πλαισίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική, τα σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες
- -Δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Αντιπροσωπείας για την τεχνητή νοημοσύνη
- -Δημιουργία ενός πλαισίου συνεργασίας εθνικών αρμόδιων αρχών μέσω δικτύου εθνικών αρχών και τομεακών δικτύων και ρυθμιστικών αρχών σε επίπεδο και εθνικό και ευρωπαϊκό

Αύξηση της αξιοπιστίας και της ασφάλειας υπηρεσιών και προϊόντων της τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής και διασφάλιση ότι σέβονται τις ευρωπαϊκές αξίες και κανόνες

- -Ενθάρρυνση της χρήσης της εκτίμησης ηθικού αντίκτυπου, ηθικής κατά τον σχεδιασμό, εκτίμησης αντίκτυπου στα ανθρώπινα δικαιώματα και συμπερίληψη πρόβλεψης αυτών των πλαισίων και εκτιμήσεων στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής
- -Χρήση ρυθμίσεων για να ελέγχεται η ασφαλής και αποτελεσματική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής σε αληθινό περιβάλλον
- -Δημιουργία συστημάτων πιστοποίησης συμμόρφωσης και αξιολόγησης ειδικά για τον τομέα αυτόν για υπηρεσίες και προϊόντα μέσου ή υψηλού κινδύνου

Διευκρίνιση σημαντικών εννοιών

- Συνεπής και ευκρινής ορισμός στη νομοθεσία του εύρους της τεχνητής νοημοσύνης 'υψηλού κινδύνου' στην υφιστάμενη ή σε νέα νομοθεσία ή μέσω μιας Απόφασης ή Γνώμης
- Παροχή ερμηνευτικής καθοδήγησης για τις επικίνδυνες εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής
- Συγκεκριμένη διευκρίνιση της έννοιας του 'προϊόντος' στην Οδηγία για την Ευθύνη του Παραγωγού Προϊόντος ώστε να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που θέτουν οι νέες τεχνολογίες

Βελτίωση της προστασίας των ευαίσθητων πληθυσμών, ιδίως των φτωχών, των μειονοτήτων και των παιδιών

- Διεύρυνση του καταλόγου των ευαίσθητων πληθυσμών ώστε να συμπεριληφθούν τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τα αποκλεισμένα άτομα, οι μειονότητες, οι κάτοικοι φτωχών χωρών και οι λήπτες επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας
- Τροποποίηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων με ένα ή περισσότερους από τους εξής τρόπους: Α. Υιοθέτηση μιας νέας αρχής προστασίας των φτωχών και παροχή αποκατάστασης των ζημιών από την τεχνολογία Β. Ενημέρωση του γενικού περιεχομένου ώστε να αντανακλά τις ανησυχίες ειδικά για την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική

Αποτελεσματική εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας

- Καθιέρωση υποχρεωτικής τήρησης αρχείου, παροχής πληροφοριών και λογοδοσίας
- Πρόσθεση επιπλέον μηχανισμών αποκατάστασης κατά τον σχεδιασμό
- Αξιολόγηση και διευκόλυνση της αναφοράς της εφαρμογής στα Κράτη Μέλη των ρυθμιστικών πλαισίων/πολιτικών για την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική

Κάλυψη κενών στην ασφάλεια προϊόντων

- Αντιμετώπιση κενών στην υφιστάμενη νομοθεσία για την ασφάλεια προϊόντων όπως στην Οδηγία για τη Γενική Ασφάλεια των Προϊόντων, την Οδηγία για τις Μηχανές, την Οδηγία για τον ραδιο-εξοπλισμό και το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο
- Ενίσχυση των απαιτήσεων προς τους κατασκευαστές σχετικά με τις οδηγίες και τις προειδοποιήσεις για τους χρήστες προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής
- Παροχή/διευκόλυνση αποζημίωσης για ζημιά που προκάλεσαν τα ελαττωματικά προϊόντα που είναι ελαττωματικά λόγω του λογισμικού τους ή άλλα προβληματικά χαρακτηριστικά τους
- Απαιτήση οι κατασκευαστές αλγορίθμων να αποκαλύπτουν τις παραμέτρους στον σχεδιασμό τους και τα μεταδεδομένα των συλλογών δεδομένων τους όταν γίνονται ατυχήματα
- Πρόσθετες απαιτήσεις για τους κατασκευαστές ώστε να διασφαλίσουν ότι παρέχουν χαρακτηριστικά για να προλαμβάνουν τη φόρτωση λογισμικού που επηρεάζει την ασφάλεια κατά τη διάρκεια ζωής των προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής
- Πρόβλεψη κεντρικού ευρωπαϊκού μητρώου ελαττωματικών (προϊόντων που έχουν προξενήσει βλάβη σε φυσικά πρόσωπα ή σε περιουσία) αλγορίθμων, προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής και υποθέσεων

Αντιμετώπιση κενών διάκρισης

- Απαγόρευση βαθμολόγησης ατόμων μέσω τεχνητής νοημοσύνης μεγάλης κλίμακας, κατασκευής προφίλ με βάση τη φυλή μέσω τεχνητής νοημοσύνης κατά τον σχεδιασμό και όταν αυτά χρησιμοποιούνται, εφαρμογή αυστηρών ελέγχων
- Παροχή ευρύτερης διευκρίνησης για το πότε μια συγκεκριμένη πρακτική παραβιάζει την απαγόρευση έμμεσης διάκρισης κατά των ατόμων
- -Διεύρυνση της έννοιας του 'προστατευόμενων χαρακτηριστικών' για την κάλυψη διάκρισης σε άλλη βάση π.χ. οικονομική κατάσταση

Διασφάλιση πρόσβαση στη δικαιοσύνη και παροχή έννομων μέσων για αρνητικές επιδράσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα

- Αξιολόγηση και έλεγχος της καταλληλότητας της διαδικασίας αντιμετώπισης καταγγελιών στις εταιρείες που χρησιμοποιούν συστήματα τεχνητής νοημοσύνης και/ή ρομποτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Διερεύνηση ποιες ρυθμίσεις μπορεί να μην μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά, για ποιους πολιτισμικούς θεσμικούς παράγοντες και ποιοι παράγοντες μέσα στην διαδικασία ρύθμισης βελτιώνουν την επιρροή ειδικών συμφερόντων

Μείωση μαζικής και δυσανάλογης επιτήρησης των ατόμων

- Παροχή συγκεκριμένης δέσμευσης και δράσης για τη μείωση της τεχνολογικής επιτήρησης των ατόμων, όπως η απαγόρευση ή η παύση τεχνολογιών βιομετρικής αναγνώρισης που διευκολύνουν τη μαζική επιτήρηση, ενίσχυση και/ή δημιουργία πρόσθετων μηχανισμών εποπτείας

Μείωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης στην αγορά

- Αποδυνάμωση παρόμοιων θέσεων μέσω προστίμων ή επιβάλλοντας ότι μερικές δράσεις πρέπει να παρεμποδίζονται ή να σταματούν ως παράνομες ή παράτυπες

Εγγύηση της αποζημίωσης για ζημιά από ρομπότ

- Θέση σε ισχύ ενός ταμείου για την αποζημίωση ζημιών που προκάλεσαν τα ρομπότ, όταν η ζημιά δεν καλύπτεται από κάποια ασφάλεια

Τελικές σκέψεις και συμπεράσματα

Αυτή τη στιγμή δεν προτείνουμε να ακολουθηθεί ένα συγκεκριμένο νομικό status για τα αυτόνομα συστήματα ή την ηλεκτρονική προσωπικότητα.

Το κρίσιμο συμπέρασμα είναι ότι επείγει να διασφαλίσουμε **τη συνέπεια και μια ομοιογενή προσέγγιση** σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και να θέσουμε κοινά κριτήρια διακυβέρνησης για να αντιμετωπίσουμε τους κινδύνους της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε αυτή την ελαστικότητα ενώ είναι κρίσιμη ή ειδική νομοθέτηση ανά τομέα ή ανά χρήση (σε συνδυασμό με τις ιδιαιτερότητες της εθνικής πολιτικής) λόγω της φύσης και της ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής μαζί με τις άλλες νέες τεχνολογίες.

Οι προκλήσεις στη δημιουργία και την εφαρμογή δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι πολλές, και εξαρτώνται από το μέτρο, τον φορέα ευθύνης και τον χρόνο της δράσης. Τα παρακάτω μπορεί να μας βοηθήσουν να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις:

- **στενότερος διάλογος μεταξύ των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (ώστε να ευθυγραμμίζεται η πολιτική και οι θέσεις ως κατάλληλες και να αποφεύγεται η σύγχυση)
- **μεγαλύτερη διαφάνεια στην ανάπτυξη ρύθμισης και διαδικασίας διαβούλευσης**
- **διάλογος μεταξύ των ενδιαφερόμενων και πραγματική τους ανάμειξη στις διαβουλεύσεις**
- **αυξημένη παράλληλη χρηματοδότηση έρευνας ώστε να αντιμετωπιστούν τα νομικά ζητήματα**
- **επίτευξη διαλόγου** μεταξύ των αρμοδίων νομοθετικής ρύθμισης
- **γνώση και κατανόηση** πότε η ρύθμιση δεν πρέπει να γίνει

Περαιτέρω πηγές

Siemaszko, Konrad, Rowena Rodrigues, & Santa Slokenberga, “SIENNA D5.6: Recommendations for the enhancement of the existing legal frameworks for genomics, human enhancement, and AI and robotics”, 2020 (Version V2.0).

@SiennaEthics

www.sienna-project.eu

Η πολιτική αυτή προετοιμάστηκε από την Trilateral Research Ltd. Για το πρόγραμμα SIENNA με βάση τις συστάσεις του D5.6 (για την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική)

Το πρόγραμμα SIENNA χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση H2020 Νο 741716. Η παρούσα πολιτική και το περιεχόμενό της αντανάκλα μόνο τη θέση του SIENNA. Η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για καμία χρήση που μπορεί να γίνει με βάση τις πληροφορίες που εμπεριέχει η πολιτική αυτή.